

MINISTER ŚRODOWISKA

Maciej Nowicki

GABINET MARSZAŁKA SENATU

wpłynęło dn. 20. 01. 2010

nr. 316... podpis.....

Warszawa, dnia 20 stycznia 2010 r.

SECRET
Biura Prac Senackich
Wpłynęło dn. 21. 01. 2010
nr. 444... podpis... (Marszałek)

DZKiOAzk-070-2/2690/10/JM

Pan

Bogdan Borusewicz

Marszałek Senatu

Rzeczypospolitej Polskiej

Pracowni Pomoc Marszałek

W odpowiedzi na oświadczenie pana senatora Jana Dobrzyńskiego w sprawie redukcji emisji gazów cieplarnianych, przekazane przy piśmie z dnia 22 grudnia 2009 roku znak BPS/DSK-043-2248/09, w załączeniu przekazuję odpowiedź na zawarte w przedmiotowym wystąpieniu pytania.

Zpobarska
Z UP. MINISTRA
POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ
Bernard Błaszczyk

Zał. wym.

Do wiadomości:

Departament Spraw Parlamentarnych, Kancelaria Prezesa Rady Ministrów

**Odpowiedź na oświadczenie pana senatora Jana Dobrzyńskiego
(BPS-DSK-043-2248/09)**

Pytanie 1. Dlaczego działania Rządu w zakresie redukcji emisji gazów cieplarnianych ograniczają się w istocie do blokady polskiego węgla ?

Pytanie 2. Czy to nie uzależni naszego państwa od dostaw zewnętrznych ? Jakiego kroki są podejmowane, aby do tego nie dopuścić ?

Działania Rządu w zakresie redukcji emisji gazów cieplarnianych nie zmierzają w jakikolwiek sposób do blokady polskiego węgla z uwagi na jego znaczenie w sektorze produkcji energii. Należy jednak podkreślić, że niezbędne są długofalowe i strategiczne działania mające na celu ograniczenie emisji gazów cieplarnianych pochodzącej z utrzymania wykorzystania węgla jako głównego surowca energetycznego w kolejnych dekadach. Kwestia ta wymaga ponownego zdefiniowania roli węgla i zastosowania nowych technologii mających na celu minimalizację jego negatywnego wpływu na klimat. Dzięki innowacyjności technologicznej obecnie stoimy w obliczu sytuacji, gdzie możliwe będzie dalsze wykorzystywanie węgla przy jednoczesnym zapewnieniu obniżenia emisji dwutlenku węgla.

Rozwój gospodarczy świata opiera się na solidnym fundamencie, którym jest energia występująca w wielu postaciach. Tempo tego rozwoju determinuje zapotrzebowanie na energię. Zgodnie z prognozami Międzynarodowej Agencji Energii, popyt na energię będzie rósł w tempie 1,8% rocznie w okresie 2005 – 2030. Paliwa kopalne w najbliższej przyszłości pozostaną dominującymi źródłami energii pierwotnej. Zgodnie w przewidywaniach zapotrzebowanie na węgiel i gaz wzrośnie, a spadnie popyt na ropę naftową. Szacuje się, że pomiędzy 2005 a 2030 rokiem zapotrzebowanie na węgiel wzrośnie o 73%. Głównym czynnikiem decydującym o zwiększonym popycie na węgiel będą potrzeby energetyczne państw rozwijających się takich jak Chiny i Indie. Popyt ze strony obu krajów będzie stanowić 80% wzrostu zapotrzebowania na węgiel do 2030 r. We wszystkich regionach świata popyt na węgiel jest i będzie wyznaczany przez wiele czynników zewnętrznych. Z jednej strony są to determinanty o charakterze regulacyjnym, do których należą m.in. międzynarodowe normy w zakresie polityki klimatycznej oraz krajowe strategie dotyczące dywersyfikacji źródeł energii. Z drugiej strony są to czynniki o charakterze ekonomicznym, wśród których wyróżnić można: konkurencyjność węgla względem innych paliw oraz rozwój i upowszechnienie technologii czystego węgla w produkcji energii.

Według prognoz Międzynarodowej Agencji Energii wszelkiego rodzaju technologie zmierzające do efektywniejszego gospodarowania zasobami węgla, dodatkowo zwiększą popyt na węgiel i jego atrakcyjność względem innych paliw. Wydaje się, iż w obecnej sytuacji ze względu na stale rosnące ceny ropy naftowej i gazu ziemnego oraz związane z importem tych surowców wyzwania dotyczące polityki bezpieczeństwa energetycznego, świat zmieni nastawienie do węgla. Mało prawdopodobne jest, by w perspektywie roku 2030, zgodnie ze scenariuszem alternatywnym przygotowanym przez Międzynarodową Agencję Energii, zapotrzebowanie na węgiel spadło, jako efekt wdrożenia strategii związanych z bezpieczeństwem energetycznym i polityką klimatyczną. W świetle aktywności społeczności międzynarodowej na rzecz upowszechnienia technologii czystego węgla, prawdopodobnym wydaje dalsze wykorzystywanie węgla w elektroenergetyce przy zachowaniu ograniczenia emisji gazów cieplarnianych. Jest to ogromna szansa także dla Polski.

Zgodnie z „Polityką Energetyczną Polski do 2030 r.”, przyjętą przez Radę Ministrów w dniu 10 listopada 2009 roku, węgiel będzie nadal odgrywał kluczową rolę w procesie kształtowania

bezpieczeństwa energetycznego Polski. Fundamentalne znaczenie węgla wynika głównie z jego pozycji jako głównego paliwa w systemie elektroenergetyki systemowej – obecnie ponad 94% energii w Polsce wytwarzanej jest w oparciu o czarne paliwo. Tak zdefiniowana rola węgla gwarantuje bezpieczeństwo energetyczne w zakresie wytwarzania i dostaw energii elektrycznej. Mimo to potencjał węgla w kształtowaniu bezpieczeństwa Polski nie ogranicza się tylko do sektora elektroenergetycznego. Rozwój i upowszechnienie czystych technologii węgla stwarza szansę dla zakładów wielkiej syntezy chemicznej, które obecnie pracują w oparciu o importowany gaz ziemny.

Rozwój i wdrożenie czystych technologii węglowych zmniejsza zależność importową, zwiększając tym samym ogólny poziom bezpieczeństwa energetycznego. Technologie czystego węgla stwarzają szansę na wielokierunkowe wykorzystanie węgla w polskiej gospodarce. Korzyści z tego rozwiązania mogą czerpać zarówno przemysł energetyczny, jak i chemiczny. Przy uwzględnieniu wszystkich obaw związanych ze stroną techniczną, technologie czystego węgla mają niezaprzeczalną zaletę, którą jest ograniczenie emisyjności węgla i jego negatywnego wpływu na klimat. Tym samym, technologie czystego węgla pokonują bariery, które dotychczas decydowały o odrzuceniu węgla jako „brudnego” i szkodliwego dla klimatu paliwa. Postęp techniczny umożliwi obecnie zastąpienie zależności importowej efektywniejszym wykorzystaniem krajowych paliw. Co więcej, jest z jednej strony krokiem w kierunku rozwoju niskoemisyjnej gospodarki innowacyjnej, a z drugiej szansą i koniecznością, którą przynajmniej w sektorze energetycznym należy wykorzystać.

Rezygnacja z włączenia się w ten ogólnoswiatowy i europejski nurt może skutkować technologicznym izolacjonizmem i zapóźnieniem cywilizacyjnym naszego kraju. Dlatego też Rząd podejmował intensywne, a co najważniejsze skuteczne działania, aby rozwój technologii czystego węgla uzyskał finansowe wsparcie w ramach pakietu antykryzysowego Unii Europejskiej. Efektem tych działań jest uzyskanie dofinansowania ze środków unijnych jednego z dwóch pilotowych instalacji wychwytu i geologicznego składowania dwutlenku węgla (Carbon Capture and Storage – CCS): przy elektrowni w Bełchatowie. Zarówno projekt instalacji CCS w Bełchatowie jak i drugi w kombinacie chemicznym w Kędzierzynie-Koźlu ubiegają się o dofinansowanie ze środków finansowych pochodzących ze sprzedaży 300 mln uprawnień do emisji ze wspólnotowej rezerwy dla nowych instalacji (NER 300), utworzonej w ramach wspólnotowego systemu handlu uprawnieniami do emisji. Mechanizm dofinansowania realizacji demonstracyjnych projektów CCS został określony w ramach pakietu energetyczno-klimatycznego w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/29/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. zmieniająca dyrektywę 2003/87/WE w celu usprawnienia i rozszerzenia wspólnotowego systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych (dyrektywie EU ETS). W dalszych etapach planowany jest intensywny rozwój innych technologii czystego węgla, w tym m.in. technologii powierzchniowego zgazowania. Upowszechnienie tych technologii umożliwi dalsze ograniczenie emisji dwutlenku węgla w Polsce przy zachowaniu strategicznej roli węgla jako surowca energetycznego zapewniającego bezpieczeństwo energetyczne państwa.

Zdaniem ministra środowiska, Polska jest w stanie nadal rozwijać się gospodarczo przy zapewnieniu realizacji zobowiązań do redukcji emisji określonych w pakiecie energetyczno-klimatycznym oraz kontynuacji wykorzystania węgla jako głównego surowca energetycznego w najbliższych 20 latach. Dalszy wzrost efektywności energetycznej, wprowadzanie kolejnych instrumentów rynkowych oraz rozwój i wdrożenie technologii czystego węgla pozwolą na niskoemisyjne rozwijanie się gospodarki.

Pytanie 3. Dlaczego Polska jako jeden z głównych reduktorów CO₂ nie miała decydującej pozycji w Kopenhadze ? Przecież inne państwa nie mogą poszczycić się tak znaczną redukcją.

Stanowisko Polski w negocjacjach globalnych, w tym dotyczących nowego porozumienia w zakresie działań na rzecz ochrony klimatu po roku 2012, jest przygotowywane i prezentowane w ramach uzgadniania wspólnego stanowiska Unii Europejskiej, prezentowanego następnie podczas negocjacji przez Prezydencję. Unia Europejska określa swoje wspólne stanowiska w kluczowych, strategicznych kwestiach poprzez konkluzje rad tematycznych (Rada ds. Środowiska – kluczowe kwestie negocjacyjne Rada ds. Gospodarczo-Finansowych ECOFIN – kwestie finansowe, Rada ds. Ogólnych i Stosunków Zewnętrznych GAERC – kwestie pomocy rozwojowej) oraz Rady Europejskiej. Zawarte w konkluzjach stanowiska stanowią podstawę do prowadzenia negocjacji na forum międzynarodowym z innymi partnerami, zarówno z krajów rozwiniętych jak też z krajów rozwijających się. Rola, jaką Polska pełniła podczas Konferencji w Kopenhadze wynika więc ściśle z członkostwa naszego kraju w Unii Europejskiej. Należy podkreślić, że o znaczeniu naszego kraju świadczy fakt, iż przedstawiciel Polski jako jeden z sześciu krajów reprezentujących Unię Europejską brał udział w nieformalnych konsultacjach w trakcie segmentu wysokiego szczebla, w których udział wzięło 25 delegacji krajów rozwiniętych oraz 25 delegacji krajów rozwijających się. Nie można więc zgodzić się ze stwierdzeniem iż rola Polski w Kopenhadze została zmarginalizowana i pozbawiona jakiegokolwiek wpływu na końcowe ustalenia.

Pytanie 4: Czy polski rząd będzie się domagał od Komisji Europejskiej, aby ta opublikowała różnice między poziomami zobowiązań poszczególnych państw, różnice, które powstały między rokiem 2005 a rokiem 2008 ? Jeżeli tak, to proszę o wskazanie konkretnych dat, a jeżeli nie, to proszę o przedstawienie przyczyn.

Pomiędzy rokiem 2005 a 2008 nie nastąpiły jakiegokolwiek zmiany odnośnie poziomów zobowiązań do redukcji emisji gazów cieplarnianych w ramach Protokołu z Kioto. Zawarte w Protokole zobowiązania, wyszczególnione są w załączniku B. Odnoszą się do okresu od 2008 do końca 2012 roku i wyglądają następująco:

Strona	Ilościowe zobowiązanie do ograniczenia lub redukcji emisji (% w odniesieniu do roku lub okresu bazowego)
Australia	108
Austria	92
Belgia	92
Bułgaria *	92
Kanada	94
Chorwacja *	95
Czechy *	92
Dania	92
Estonia *	92
Wspólnota Europejska	92
Finlandia	92
Francja	92
Niemcy	92
Grecja	92
Węgry *	94
Islandia	110
Irlandia	92
Włochy	92
Japonia	94
Łotwa *	92
Liechtenstein	92

Litwa *	92
Luksemburg	92
Monako	92
Niderlandy	92
Nowa Zelandia	100
Norwegia	101
Polska *	94
Portugalia	92
Rumunia *	92
Federacja Rosyjska *	100
Słowacja *	92
Słowenia *	92
Hiszpania	92
Szwecja	92
Szwajcaria	92
Ukraina *	100
Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii	92
Stany Zjednoczone Ameryki	93

* Kraje w procesie transformacji do gospodarki rynkowej

Należy jednak podkreślić, że zgodnie z art. 3 i art. 4 Protokołu z Kioto, Strony mogą podjąć wspólne zobowiązanie do redukcji emisji, zawierając między sobą odrębne porozumienie, w ramach którego każdej ze Stron przypisany zostanie odrębny cel redukcyjny.

Z takiej możliwości skorzystała Wspólnota Europejska. Stanowiących wtedy Wspólnotę 15 krajów członkowskich (EU-15) zobowiązało się do łącznej redukcji emisji gazów cieplarnianych o 8% pomiędzy rokiem 1990 a średnią roczną 2008-2012, przy czym odpowiedzialność poszczególnych krajów UE-15 jest różna, od redukcji o 28% w przypadku Luksemburga do wzrostu o 27% w przypadku Portugalii. Decyzja w tej sprawie została uzgodniona i przyjęta w 2002 roku w procesie tzw. wewnętrznego podziału zobowiązań (ang. *burden sharing*) na mocy decyzji Rady Europejskiej 2002/358/WE.

Podział zobowiązań do redukcji emisji w ramach decyzji z 2002 roku wygląda następująco ([+] oznacza pozwolenie na wzrost emisji, natomiast [-] zobowiązanie do jej zredukowania):

Portugalia	+27%
Grecja	+25%
Hiszpania	+15%
Irlandia	+13%
Szwecja	+4%
Francja	+0%
Finlandia	+0%
Holandia	-6,0%
Włochy	-6,5%
Belgia	-7,5%
Wielka Brytania	-12,5%
Austria	-13%
Dania	-21%
Niemcy	-21%
Luksemburg	-28%

Kraje, które przystąpiły do Wspólnoty po podjęciu decyzji o realizacji wspólnego zobowiązania, w tym Polska, nie są objęte tą decyzją i są zobowiązane do wykazania krajowych redukcji emisji zgodnie z celami przyjętymi w ramach protokołu z Kioto.

Do końca 2006 roku UE-15 udało się zredukować łączną emisję gazów cieplarnianych w stosunku do 1990 roku jedynie o 2,7%, przy czym w skali całej obecnej UE-27 wskaźnik ten wynosi 7,7%. Jednakże, dystans do osiągnięcia przez UE-15 celu, jakim jest redukcja emisji o 8%, wynosi ciągle ponad 5,3%. Ten niekorzystny obraz może poprawić fakt, że kalkulacja ta nie obejmuje redukcji emisji w wyniku realizacji projektów prowadzonych przez kraje UE-15 poza ich granicami, w ramach elastycznych mechanizmów z Kioto (Joint Implementation, Clean Development Mechanism). Nowe kraje członkowskie, w tym Polska, posiadają indywidualne zobowiązania i, za wyjątkiem prawdopodobnie Słowenii, nie będą miały trudności z ich wypełnieniem. Pozostałymi krajami wśród członków UE, które nie będą miały większych trudności z wypełnieniem celów Protokołu z Kioto są: Szwecja, Francja, Wielka Brytania i Grecja. Pozostałe na czele z Hiszpanią, Luksemburgiem i Austrią są obecnie dalekie od osiągnięcia założonych celów redukcyjnych.

Odnosnie redukcji emisji gazów cieplarnianych w ramach Unii Europejskiej po roku 2012, konkluzją z posiedzenia Rady Europejskiej z marca 2007 roku przyjęte zostały założenia tzw. pakietu energetyczno-klimatycznego, w tym założenie o wspólnej redukcji emisji o 20% do roku 2020 w porównaniu do roku 1990. Ostateczny kształt pakietu został przyjęty w grudniu 2008 roku. Jednocześnie w swoim stanowisku Unia Europejska zadeklarowała, że jest gotowa na zwiększenie wspólnego celu redukcyjnego do roku 2020 do 30% pod warunkiem, że porównywalne zobowiązania zostaną podjęte przez pozostałe kraje rozwinięte oraz najbardziej zaawansowane kraje rozwijające się (Chiny, Indie, Brazylia, Republika Południowej Afryki, Republika Korei, Indonezja, Meksyk) zadeklarują ograniczenie wzrostu emisji w tym samym okresie o 15-30% w porównaniu do obecnie prognozowanych emisji. Zasady realizacji ww. zobowiązania redukcyjnego UE zostały określone w dyrektywie EU ETS oraz w decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2009/406/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie wysiłków podjętych przez państwa członkowskie, zmierzających do zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych w celu realizacji do roku 2020 zobowiązań Wspólnoty dotyczących redukcji emisji gazów cieplarnianych (decyzja non-ETS). Aby w sposób kosztowo efektywny zrealizować zobowiązanie Wspólnoty dotyczące redukcji emisji gazów cieplarnianych o co najmniej 20% poniżej poziomów z 1990 r., należy do roku 2020 r. zmniejszyć liczbę uprawnień do emisji przydzielonych w odniesieniu do tych instalacji o 21% poniżej ich poziomów emisji w 2005 r.

Polska, podobnie jak część nowych krajów członkowskich, w trakcie negocjacji pakietu wносиła o zmianę roku bazowego, mając na uwadze wypełnienie celu redukcyjnego Protokołu z Kioto. Całkowite odcięcie się od roku bazowego Protokołu z Kioto spowodowałoby nieuwzględnienie wysiłków redukcyjnych Polski. W wyniku negocjacji za bazę do zobowiązań pakietu przyjęto rok 2005, ale Państwom Członkowskim, które dokonały największej redukcji emisji przyznano dodatkowo 2% z puli uprawnień. Polska otrzyma 27% uprawnień z tej części.

Należy podkreślić, że Konferencja w Kopenhadze zakończyła się jedynie przyjęciem „do wiadomości” przez Konferencję Stron Konwencji dokumentu nazwanego „Copenhagen Accord”, który nie zawiera indykatywnych celów redukcji emisji dla stabilizacji emisji globalnej w określonym horyzoncie czasowym oraz nie zapewnia porównywalności celów redukcyjnych deklarowanych przez inne państwa z Załącznika I do konwencji. Dlatego też Rząd jest zdecydowanie przeciwny zwiększaniu obecnie celu redukcyjnego Unii Europejskiej do 30% jako mechanizmu wzmocnienia pozycji UE w negocjacjach, co jest postulowane przez niektóre państwa członkowskie. Rząd stanowczo opowiada się za przekazaniem do Sekretariatu UNFCCC do końca stycznia br.

dotychczasowej wiążącej w ramach UE deklaracji dotyczącej celu redukcyjnego (20% do roku 2020 w porównaniu do roku 1990).

W opinii Rządu dotychczasowe cele redukcyjne zadeklarowane przez kluczowych emitentów gazów cieplarnianych nie mogą być uznane za porównywalne i nadal nie uzasadniają w najmniejszym stopniu podejmowania decyzji w sprawie przejścia UE do wyższego celu 30%.

Rozważenie możliwości zwiększenia celu UE do 30% może nastąpić po ocenie ewentualnych deklaracji redukcyjnych pozostałych Stron, składanych do końca stycznia 2010 r. w ramach postanowień Porozumienia Kopenhaskiego, w tym przez Stany Zjednoczone oraz bardziej zaawansowane kraje rozwijające się tj. Chiny, Indie, Brazylię, Republikę Południowej Afryki, Republikę Korei, Indonezję, Meksyk), a także po ocenie skutków ekonomiczno-społecznych dla UE i państw członkowskich podjęcia tego kroku. Do tego czasu zdaniem Rządu UE nie powinna podejmować żadnych jednostronnych inicjatyw.

Uwzględniając powyższe, Rząd nie planuje zwrócenia się do Komisji Europejskiej o publikację różnic między poziomami zobowiązań poszczególnych państw, które powstały między rokiem 2005 a rokiem 2008, gdyż takie różnice nie nastąpiły.